

Kıbrıs'taki hâdiseler dolayısıyla hakikatlere tamamen aykırı olarak Yunan Parlâmento Reisi tarafından dünya parlâmentolarına gönderilen telgraflara karşı Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi tarafından da dünya parlâmentolarına birer telgraf çekilmesine dair

(Resmî Gazete ile ilân : 19 . VI . 1956 - Sayı : 9336)

No.
1968

Kıbrıs'taki Türklerin oradaki Rumlara karşı feci şekilde tetiş hareketlerine giriştiğine dair, hakikatlere tamamen aykırı olarak, hâdiselerin dünya efkârına ters şekilde aksettirilmesi suretiyle Türkler aleyhine propaganda maksadiyle, Yunan Parlâmento Reisi tarafından dünya parlâmentolarına protesto mahiyetinde mesnetsiz telgraflar gönderilmesi karşısında Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi tarafından da dünya parlâmentolarına birer telgraf gönderilerek hakiki durumu bildirilmesine ittifakla karar verilmiştir. (Cilt : 12 - Sayfa : 299:303).

13 Haziran 1956

Kelkit kazasının Bandola köyünden Ömeroğlu Şahin Doğan'ın ölüm cezası hakkında

(Resmî Gazete ile ilân : 21 . VI . 1956 - Sayı : 9338)

No.
1969

Kelkit kazasının Bandola köyünden Ömeroğlu Şahin Doğan'ın ölüm cezası hakkında Adliye Encümenince hazırlanan aşağıdaki mazbata Umumi Heyetin 18 . VI . 1956 tarihli İnikadında kabul edilmiştir. (Cilt : 11 - Sayfa : 331 ve Cilt : 12 - Sayfa : 273,359:366,391).

18 Haziran 1956

Yuksek Reisliğe

18 Mart 1956 Pazar günü Cenubi - Kore Cumhuriyeti tebaasından Pak Myong Je adında ve 16 yaşında bir çocuğu parasına tamaan ve taammüden öldürmekten suçlu, Kore'deki Birleşmiş Milletler Başkumandanlığı emrindeki Türk Silâhlı Kuvvetler Kumandanlığı Karargâhı bölük onbaşlarından. Kelkit kazasının Bandola köyünden Ömeroğlu, Şöhret'ten doğma 1933 doğumlu ve 31661 künye numaralı Şahin Doğan'ın ölüm cezasına çaptırılması hakkında Kore Birleşmiş Milletler

Türk Silâhlı Kuvvetler Kumandanlığı Askerî Mahkemesinin 29 Mart 1956 tarihinde 956/147 esas ve 956/29 karar sayı ile verdiği hüküm Askerî Muhakeme Usulü Kanununun 254 nci maddesine tefrikan salâhiyetli adli âmir bulunan Türk Silâhlı Kuvvetler Kumandanlığına tasdik ve infazına işaret olunmakla mahkûmun bu cezasının derhal infazına geçilip geçilemeyeceği hususunda adı geçen adli âmirlikçe tereddüde düşüldüğünden bu baktaki kanuni muamelenin Büyük Millet Meclisince yapılmasına dair olup Millî Müdafaa Vekâletinin 2 . V . 1956 tarih ve 56 - 104/3057 sayılı tezkeresi ile gönderilen Türk Silâhlı Kuvvetler Kumandanlığı Askerî Mahkemesinin 29 . III . 1956 tarih ve 956 - 81820/147 esas ve 956/29 karar sayılı hükmü ile buna ilişkin dosyanın, Millî Müdafaa Vekâletinin 27 . IV . 1956 tarih ve 12733 sayılı mütalânamesiyle birlikte encümenimize tevdi edilmesi üzerine dosyanın tetkikinde :

Cenubi Kore Cumhuriyeti tebaasından Pak Myong Je adında ve 16 yaşında bir çocuğu Kore'deki Birleşmiş Milletler Başkumandanlığı emrindeki Türk Silâhlı Kuvvetler Kumandanlığı Karargâhı bölük onbaşlarından Kelkit kazasının Bandola köyünden Ömeroğlu, 1933 doğumlu, Şöhret'ten doğma ve 31661 künye numaralı Şahin Doğan'ın parasına tamâsen ve taammüden 18 Mart 1956 Pazar günü öldürdüğü Kore Birleşmiş Milletler Türk Silâhlı Kuvvetler Kumandanlığı Askerî Mahkemesince sabit görülerek hareketine uyan Türk Ceza Kanununun 450 nci madde ve 4 ve 7 nci bentleri hükmüncü idamına hüküm verildiği ve işbu hükmün adli âmirlikçe kanuna uygun görülerek tasdik edilmek suretiyle katilceği anlaşılmıştır.

Adli âmirliğin infaz şartı üzerine mahkûm onbaşı Doğan Şahin hakkındaki ölüm cezasının derhal tatbikine geçilmesi hususunda hâsıl olan tereddüdün hukuki sebepleri hakkında Adliye ve Millî Müdafaa vekâletleri mümessilleri huzurıyla encümenimizce yapılan müzakere sonunda :

Askerî Muhakeme Usulü Kanununun «hükümlerin tasdiki» başlığı altındaki dördüncü kısım, biri hizada ve diğeri seferberlikte olmak üzere iki bölümde tedvin edilmiş olup,

Birinci bölüme dâhil bulunan 249 ncu maddesinin 4 numaralı bendinde (Ölüm cezasının infazı Büyük Millet Meclisinin kararına bağlıdır.) diye tasrih edildiği halde, ikinci bölüme dâhil bulunan ve «Seferberlikte hükmün infazı veya feshi» matlabını ihtiva eden 250 nci maddesinde; idam cezasına taallük eden hükümler tefrik edilmeksizin mutlak ve sâmil bir ifade ile seferber olan askerî mahkemelerin hükümleri hakkında temyiz yolunun kapalı olduğu zikrolunduktan sonra (Hükümlerin infazı lüzumu işaret veya aşağıdaki maddeler mucibince fesholunur...) denilmekte ve 254 nci maddesinde de (İşaret veya fesih salâhiyetini haiz olan kumandan askerî adli hâkimin mütalâasını aldıktan sonra ya hükmün icrası lüzumunu işaret veya fesheder.) diye yazılı bulunmaktadır.

Seferber olan askerî mahkemelerin hükümleri hakkında Temyiz yolunun kapalı bulundurulmasında saik olan mülâhazanın, seferberlik halinin arz ettiği nezaket ve hususiyetin zarurî bir netice sinden ve müstaecliyetini teminden ibaret olduğuna ve kanunun zikrolunan hükümlerine göre, Şahin Doğan'ın idam cezası ile tecziyesine dair Birleşmiş Milletler Türk Silâhlı Kuvvetler Kumandanlığı Askerî Mahkemesince verilen ve icrası lüzumuna salâhiyetli kumandan tarafından işaret edilmiş bulunan mezkûr hükmün, Büyük Millet Meclisinin tetkikine arzına hacet olmaksızın yerine getirilmesi ve mahkûmiyeti intaeeden suçun suçunun askerlik vazifesi ile alâkalı bulunmamasının bu hususta bir tesir icra etmeyeceği

Askerî Muhakeme Usulü Kanunundan yalnız bir gün tarkla muahhar olan Askerî Ceza Kanununun 20 nci maddesi, askerî mahkemelerce verilen idam cezasını mutazammın hükümlerin infaz usulünü göstermekte olup bu madde iki bendi muhtevidir. Birinci bendinde, idam cezası tarif edildikten sonra bu cezanın, askerî şahıslar hakkında askerî bir cürümden dolayı hükmedilmiş ise mahkûmun kurşuna dizilmesi suretiyle infaz olunacağı tasrih edilmekte ve ikinci bendinde de : (Askerî olmayan bir cürümden dolayı askerî şahıslar ile askerî olmayan şahıslar hakkında askerî mahkemelerden verilen ölüm hükümleri Türk Ceza Kanununun 12 nci maddesi mucibince icra olunur. Bu veçhile asılacak ölüm mahkûmları cezanın intazı için olbaptaki ilânı ve tasdik emri suretiyle Cumhuriyet müddeiumumiliğine verilir) denilmektedir

Maddenin ikinci bendi ile Türk Ceza Kanununun 12 nci maddesine yapılan atıftan maksat hükmün kurşuna dizilmek suretiyle değil, salben icrasını teminden ibaret olup işbu atfın mâtufulun-

aleyh olan maddenin (idam cezası hükümlenen kimse hakkında mahkûmiyet ilâmı Temyiz Mahkemesince tasdik ve Türkiye Büyük Millet Meclisince tasvibedildikten sonra...) diye yazılı bulunan üçüncü fıkrası ile bir alâkası bulunmadığı, aksi takdirde atfın bir kül halinde kabulü zaruri olup bu takdirde, seferber olan askerî mahkemelerin hükümleri hakkında Temyiz yolunu kapıyan Askerî Muhakeme Usulü Kanununun 250 nci maddesine mukabil Türk Ceza Kanununun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrası mucibince aynı zamanda hükmün Temyizen tasdik edilmiş bulunması şartının da aranması lâzımgelcektir ki; bu suretle kanunun iki hükmü arasında telifi gayrimümkün bir tezada düşülmüş olur.

Bundan başka, Büyük Millet Meclisinin tatil devresine tesadüf eden zamanlarda, seferberlik durumunun gerektirdiği ehemmiyet ve müstaceliyete rağmen işin gecikmesine mahal verilmiş olabileceği gibi, Askerî Ceza Kanununun 20 nci maddesinin ikinci bendi mucibince mahkûmun ilâmı ile birlikte Cumhuriyet müddeiumumiliğine verilmesi ve suçun işlendiği mahalde de Cumhuriyet müddeiumumimizin bulunmaması hasebiyle mahkûmun memleketimize sevkı zaruretiyle karşılaşılmış olur. Bu da, cezanın, suçun işlenmesi ile ihlâl edilmiş bulunan mahallî asayişin iadesini ve bilhassa mağdur tarafın adaletin tecellisine bizzat şahid olması gibi bakımlardan mahallinde icrası lüzumuna müte-dair prensiplerle kabiletelif görülmektedir.

Diğer taraftan :

1. Şeyh Sait isyanı münasebetiyle askerî harekât mıntakasında ve Ankara'da kurulan İstiklâl mahkemelerinden birincisi tarafından verilecek idam cezalarının Büyük Millet Meclisince tasvibedilmeden yerine getirileceğine 4 . XI . 1341 tarihinde müşarünileyh Meclisece karar verilmiş olması,

2. Tunceli vilâyetinin idaresi hakkında olup halen mülga bulunan 2884 sayılı Kanunun 33 ncü maddesinde (idam hükümlerinin vali ve kumandan tarafından teciline lüzum görülmediği takdirde infazı emrolunur.) diye yazılı bulunması.

Keyfiyetleri de encümenin düşüncesini teyideder mahiyette görülmektedir.

Şuna göre: 22 . V . 1940 tarih ve 3832 sayılı Örfi İdare Kanunu ile meriyet mevkiinden kaldırılan 31 . III . 1341 tarih ve 595 sayılı Kanunda: Hali harbde yahut müsellehan ve müctemian isyan vukuunda sahai harekât ve isyandaki İdarci Örfiye mıntakalarında müteşekkil bilûmum divanı harblerden sâdır olan idam kararları, ordu veya kolordu veyahut müstakil fırka veya mevkii müstahkem kumandanları tarafından badettasdik derhal infaz olunur.) diye yer almış bulunan sarih hükme rağmen, Menemen hâdisesi dolayısıyla ilân edilen Örfi İdare müddetince bu kanunun tatbik edilmeyerek Menemen Örfi İdare Askerî Mahkemesince verilen idam cezalarının Büyük Millet Meclisine arz edilmiş bulunması halinin, tetkik mevzuu olan meselede makıys olamayacağı,

Ve kezalik 1211 sayılı Seferberlik Kanununun 3 ncü maddesine dayanılarak İcra Vekilleri Heyetinin ittihaz eylediği 20 . IX . 1950 gün ve 3/11940 sayılı kararına göre Birleşmiş Milletler emrine Kore'ye gidecek olan Türk silâhlı kuvvetler mensupları hakkında Askerî Muhakeme Usulü Kanununun seferberlik hükümlerinin tatbiki icabetsinde olmasına göre; yukarda bahsi geçen hükmün, adli âmirin infazına işaretini üzerine ve Teşkilâtı Esasiye Kanununun 26 nci maddesi hükmüne hacet kalmadan derhal tatbikine geçilmesi icabettiğine 6 . VI . 1956 tarihinde ittifakla karar verildi.